

Ez a dokumentum az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósul meg az Interreg VI-A IPA Magyarország-Szerbia együttműködési programban az „LP2WB” - Local peoples and local products without borders című - HUSRB/23S/31/038 azonosítószámú projektben a Bácsalmási Önkormányzati Közszerzőltatási Közhasznú Nonprofit Kft. által.

Felelős partner: Bácsalmási Önkormányzati Közszerzőltatási Közhasznú Nonprofit Kft. (A1)

Érintett indikátor: Solutions for legal or administrative obstacles across border proposed

Elkészítésért felelős személy: Dr. Bakó Lujza Mária

Kimenet: max. 50 oldalas helyzetelemzés a bácsalmási térség mezőgazdasági történelmi elemzéséről

3.2. Study on cross-border trade of agricultural products

3.2. Tanulmány a mezőgazdasági termékek határokon átnyúló kereskedelméről.

Munkakör: mezőgazdasági szakértő

HELYI TERMÉKEK HATÁRMENTI KERESKEDELMI LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA

(a magyarországi és szerbiai szabályozás szerint)

A magyarországi helyi termékek szerbiai piacra jutásának lehetőségei

1. Bevezetés

A helyi termékek előállítása és értékesítése Magyarországon az elmúlt évtizedben egyre nagyobb gazdasági és társadalmi jelentőséget nyert. A rövid ellátási láncok, a kézműves élelmiszeripar, valamint a kistermelői feldolgozás nemcsak a vidéki gazdaságok életképességét erősítik, hanem hozzájárulnak a fenntartható, minőség alapú gazdasági növekedéshez is.

A határ menti térségek – különösen a Dél-Alföld és Vajdaság – földrajzi, kulturális és történelmi kapcsolatai ideális alapot biztosítanak a magyar helyi termékek exportjának fejlesztéséhez. Jelen tanulmány célja, hogy feltárja a magyarországi élelmiszer- és kézműipari termékek szerbiai piacra jutásának lehetőségeit, kihívásait és fejlesztési irányait.

1.2. A helyi termékek szerepe és sajátosságai

A helyi termék fogalma Magyarországon elsősorban a kisüzemi, kézműves vagy kistermelői előállításból származó árukat jelenti, amelyek kötődnek a térség adottságaihoz, hagyományaihoz és gasztronómiai kultúrájához.

A Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyékben működő termelők jelentős mennyiségben állítanak elő zöldség- és gyümölcsfeldolgozott termékeket (lekvár, befőtt, savanyúság, szósok), húsipari termékeket, mézet, sajtokat, borokat és pálinkát. Ezek nagy része kiváló minőségű, de a belföldi piac telítettsége miatt a külpiaci – különösen a szerbiai – értékesítés bővítése reális és kívánatos irány.

1.3. Piaci trendek és fogyasztói igények Szerbiában

A szerb élelmiszerpiac az utóbbi években gyorsan átalakul: nő a kereslet a természetes, egészségtudatos, adalékmentes és kézműves termékek iránt. A városi fogyasztók körében – különösen Újvidéken, Belgrádban és Szabadkán – egyre népszerűbbek a regionális, eredetvédett és „európai minőségű” áruk.

A magyar helyi termékek ebben a környezetben előnyt élvezhetnek, mivel a térség ízvilágához és hagyományaihoz jól illeszkednek. A paprika-, méz-, sajt- és borkülönlegességek, valamint a kézműves tészták, lekvárok és fűszerkrémek a szerb piac prémiumszegmensében versenyképesek.

1.4. A magyar–szerb gazdasági környezet és kereskedelmi kapcsolatok

Magyarország és Szerbia gazdasági együttműködése az elmúlt években dinamikusan fejlődött. A két ország közötti határ menti infrastruktúra (úthálózat, logisztika, átkelőhelyek) folyamatosan javul, a diplomáciai és gazdasági kapcsolatok erősek. A szerb piac a magyar helyi termékek szempontjából stratégiai jelentőségű: kulturálisan közeli, gasztronómiai preferenciáiban hasonló, ugyanakkor növekvő vásárlóerővel rendelkezik, különösen az északi régiókban (Vajdaság, Újvidék, Szabadka).

LP2WB

A szabadkereskedelmi megállapodások, valamint az EU–Szerbia társulási folyamat megkönnyítik a kereskedelmet, de az exportálni kívánó magyar termelőknek még mindig adminisztratív és logisztikai akadályokkal kell számolniuk (pl. vám eljárás, termékengedélyezés, nyelvi és piaci ismeretek hiánya).

2. A határmenti kereskedelem szabályozási keretei

2.1. Jogforrások

Ahhoz, hogy vizsgálni tudjuk a határmenti kereskedelem lehetőségeit, át kell tekinteni az idevonatkozó jogszabályi környezetet is. Ez egy igen terjedelmes méretű és nagyon szerteágazó joganyag, amelynek jelentős részét a vám- és adójogszabályok teszik ki. Másik nagy szeletét pedig az egyes ágazati szabályok szövevényes rendszere jelenti. Sőt, nem csak a hazai és szerb jogszabályoknak kell megfelelni annak, aki részt akar venni ebben a határon átnyúló kereskedelemben, hanem az európai uniós szabályoknak is. Sok területen már megtörtént a jogharmonizáció, amely az országok és annak szereplői közötti hatékony együttműködés alapfeltétele. Ezt legtöbbször nemzetközi szerződések, állami megállapodások és együttműködések keretében valósulnak meg.

Az Európai Unió egyik alappillére az áruk és a tőke szabad áramlása, amely egyben jelenti azt is, hogy - mint vámunió - tagországok együttesen egységes vámpolitikát alkalmaznak minden harmadik országgal szemben. Az EU egységes vámjogi rendszerét az alábbi főbb jogszabályok alkotják:

1. Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU Rendelete (2013. október 9.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról (továbbiakban: UVK),
2. A Bizottság (EU) 2015/2447 Végrehajtási Rendelete (2015. november 24.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (továbbiakban: Végrehajtási rendelet),
3. A Bizottság (EU) 2015/2446 Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2015. július 28.) a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről (továbbiakban: Felhatalmazáson alapuló rendelet)
4. A Tanács 2658/87/EGK Rendelete (1987. július 23.) a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról,
5. A Tanács 1186/2009/EK rendelete (2009. november 16.) a vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról (továbbiakban: Vámmentességi rendelet).

Az UVK tartalmazza a fő szabályokat, fogalmakat, vámeljáráásokat és a főbb elveket. A Felhatalmazáson alapuló rendeletből ismerhetjük meg a részletesebb szabályokat, úgymint például az engedélyezési eljárásokat. A Végrehajtási rendelet pedig a gyakorlati szabályokról, eljárási részletekről, nyomtatványokról szól.

Az uniós jogszabályokhoz az adott tagállamok által az uniós szabályozást segítő/ kiegészítő nemzeti szabályok kapcsolódnak. Ezek az adott tagállamban érvényesek és nem lehetnek ellentétesek az uniós szabályozással. Kiemelkedő fontossággal bír a témakörünk kapcsán az uniós vámjog végrehajtásáról szól 2017. évi CLII. törvény (továbbiakban: vámtörvény) és a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (továbbiakban: jövedéki törvény).

2.2. Nemzetközi, regionális és kétoldalú megállapodások

EU–Szerbia Stabilizációs és Társulási Megállapodás (SAA)

Magyarország és Szerbia közötti külkereskedelem szabályait a Szerbia és az Európai Unió között létrejött Stabilizációs és Társulási Megállapodás rendelkezései határozzák meg, az EU-val folytatott kereskedelem jogi keretét adja. A legtöbb termék már nem vámköteles, illetve minimális vámtétel terheli Szerbiában. Kivétel alá esnek azon termékek, amelyeknél hazai termelők védelme érdekében továbbra is plusz vámterhet ír elő a mezőgazdasági tárca javaslatára a vámhatóság.

Pán-euromediterrán egyezmény (PEM)

A pán-euromediterrán preferenciális származási szabályokról szóló regionális egyezmény azzal a céllal született meg, hogy szerződő felek és az EU között közös származási szabályokat és kumulációt állapítsanak meg a kereskedelem megkönnyítése és az ellátási láncok övezeten belüli integrálása érdekében. Ez az egyezmény a származási szabályokat határozza meg, amely alapján az importőr preferenciális vámkedvezmény igénybevételére jogosult.

Közös Tranzit Egyezmény (Common Transit Convention, CTC)

A Tranzitegyezményhez Szerbia 2016-ban csatlakozott. Ez a megállapodás lehetővé teszi, hogy egységes szabályok szerint lehessen vámfelügyelet alatt árut mozgatni több országon keresztül úgy, hogy a vámeljárást csak a kiindulási és az érkezési országokban kelljen elvégzeni.

A megállapodás fő célja és előnyei:

- egyetlen tranzit eljárás több országon át;
- gyorsabb és olcsóbb szállítás;
- egységes informatikai, biztosítási és garanciarendszer használata;
- kereskedelem könnyítése a részvevő országok között.

2.3. Intézmény felelősség

Vámszempontból Magyarországon a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) jár el, mint illetékes hatóság. A magyar-szerb határszakaszon a NAV és a Rendőrség mellett hatóságként működik a növény- és állategészségügyi hatóság (Sanitary/Phytosanitary Control – SPS – NÉBIH, növényegészségügyi ellenőrzés, állategészségügyi ellenőrzés, import élelmiszerek és növényi termékek vizsgálata, egészségügyi tanúsítványok ellenőrzése, járványok, kártevők terjedésének megakadályozása) és a közúti közlekedési hatóság (közúti járművek műszaki, közlekedésbiztonsági ellenőrzése). Amennyiben más hatóság bevonása is szükségessé válik, akkor a NAV intézkedik a társhatóságok bevonásáról. Ezek az egyes minisztériumokhoz kapcsolódó hatóságok, mint pl. a Kulturális Javak Főosztálya, Piacfelügyeleti Hatóság, Műszaki Felügyeleti Hatóság vagy az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet.

2.4. A behozatali és kiviteli vám, valamint az egyéb intézkedések alkalmazását befolyásoló tényezők

2.4.1. Közös vámtarifa

A világon minden létező dolog, termék tarifálisan besorolható. Az áruk tarifális besorolása az a művelet, amely során az áru pontos kódját, vagyis vámtarifaszámát szakszerű módon határozzák meg. Az áruforgalommal kapcsolatos intézkedéseket a tarifális besorolásának megfelelően kell alkalmazni. A vámtarifa egy olyan rendszer, amely árucsoportonkénti bontásban tartalmazza egyenként az áruk vámtarifaszámát, az áruk megnevezését és a hozzájuk kapcsolódó vám és adótételeket, illetve az egyéb rendelkezéseket. Az Unióban alkalmazott vámtarifa a Kombinált Nomenklátúra (KN). A tarifaszámokról a [TARIC Web](#) vagy a [TARIC lekérdezés](#) hivatalos oldalakról tájékozódhatunk.

2.4.2. Az áruk származása

Az áruk származásának meghatározása a nemzetközi kereskedelem egyik alapkövetelménye. A teljes egészében egyetlen országban létrejött vagy előállított árut abból az országból származónak kell tekinteni. Az olyan árut, amelynek előállítása egy vagy több országot érint, abból az országból származónak kell tekinteni, ahol az utolsó lényeges, gazdaságilag indokolt feldolgozás vagy megmunkálás történt, aminek eredményeként új terméket állítanak elő. Ahhoz, hogy egy áru a preferenciális intézkedésekből származó előnyöket élvezhesse, meg kell felelnie a preferenciális (kedvezményes) származási szabályoknak, vagyis szerb-magyar viszonylatban a korábban ismertetett PEM rendelkezéseinek. Amennyiben az árut származási igazolásra szolgáló okmány kíséri, akkor kedvezményes vámtételt, általában 0 %-os vámtételt kell alkalmazni a vám eljárás során.

A származás igazolására szolgáló okmányok:

- **EUR1. szállítási bizonyítvány:** formanyomtatvány, amelyet vámhatóság kérelemre adja ki az adott szállítmányra vonatkozóan;
- **számlanyilatkozat:** Az exportőr a származási nyilatkozatot a számlára, a szállítólevélre vagy más kereskedelmi okmányra rágépelve, rábélyegezve vagy rányomtatva, a jogszabályban meghatározott nyelvi változatok valamelyikének felhasználásával és az exportáló ország nemzeti jogszabályainak megfelelően állítja ki.

Számlanyilatkozatot kiállíthat:

- o bármely olyan szállítmány **exportőre** állítja ki, amely egy vagy több csomagból áll, és 6 000 eurót meg nem haladó összértékű származó terméket tartalmaz
- o **elfogadott exportőr** (értékhatártól függetlenül kiállíthatja az az exportőr, aki erre jogosító vámhatósági engedéllyel rendelkezik).

Egy példán keresztül szemléltetve:

Méz vámtarifaszáma: 0409 00 00 90

LP2WB

Felhasználói menü

Nomenklátúra lekérdezés

Tarifa információ lekérdezés

Közös lekérdezés

Megjegyzések

HR Magyarország

KN Magyarország

Áruosztályozási vélemények

Áruosztályozási rendeletek

EB ítéletek

Korrelációs tábla

KEBPO, EB ítéletek

Joganyag

Terméktáblázat

EU vámadatbázisok

Tarifa információk

TARIC kód:

0409000090

0401

Tej és tejszín nem sűrítve, cukor vagy más édesítőanyag hozzáadása nélkül

0402

Tej és tejszín sűrítve vagy cukor vagy más édesítőanyag hozzáadásával

0403

Joghurt: író, aludttej és tejföl, kefir és más erjesztett vagy savanyított tej és tejföl, sűrítve vagy cukrozva vagy más édesítőanyag hozzáadásával vagy ízesítve vagy

0404

Tejsavó sűrítve vagy cukrozva vagy más édesítőanyag hozzáadásával is; máshol nem említett, természetes tejalkotórészeket tartalmazó termék cukor vagy más édesítő

0405

Vaj és tejből nyert más zsír és olaj; kenhető tejkészítmények (vajkrém)

0406

Sajt és túró

0407

Madártojás héjában, frissen, tartósítva vagy főzve

0408

Madártojás héj nélkül és tojássárgája frissen, szárítva, gőzben vagy forró vízben megfőzve, formázva, fagyaszta vagy másképpen tartósítva, cukor vagy más édesítő

0409

Természetes méz

- 0409 00 00 10

- Mánuka méz

- 0409 00 00 90

- Más

Származási/rendeltetési hely:

Szerbia [XS]

Szimulációs dátum:

2025.12.11

Irány	Tipus	Leírás	Kiegészítő kód	Rendelésszám	Jogszabály	Lábjegyzet
Import	410	Állat-egészségügyi ellenőrzés (2024.08.01 -)			R0632/21	CD 624 CD 696 CD 737
Import	750	Ökológiai termékek behozatalának ellenőrzése (2022.01.01 -)			R2306/21	CD 808
Import	103	Harmadik ország vámtétele 17,3 % (2005.01.01 -)			R2204/99	
Import	142	Preferenciális vámtétel 0 % (2010.02.01 -)			D0036/10	
Import	695	Kiegészítő vám (2025.07.20 -)			R1227/25	TM 01026
Import	AAF	Általános forgalmi adó 27 % (2012.01.01 -)	X 6XX		20127/07	
Import	AAF	Általános forgalmi adó (2008.01.01 -)	X 9XX		20127/07	

forrás: <https://kkk.nav.gov.hu/eles/1/taricweb/>

Az adott termékre vonatkozóan a lekérdezés alapján a lekérdezés időpontjában az alábbiakat állapíthatjuk meg:

- termékekre vonatkozó közös egészségügyi beléptetési okmány (KEBO-P) benyújtása szükséges;
- ha terméken ökológiai termelésre való hivatkozás szerepel, akkor ökológiai termékekre vonatkozó ellenőrzési tanúsítvány benyújtása is szükséges;
- vámtétel 17,3% vagy preferenciális származási bizonyítvány (EUR.1. vagy számlanyilatkozat) benyújtásával 0%;
- általános forgalmi adó 27%.

Ez a rendszer megmutatja, hogy a vámeljárással milyen okmányokat kell benyújtani és milyen és mekkora összegű vám és egyéb terhek fizetésével kell számolnunk vámeljárással.

Ha bizonytalanok vagyunk az áru származásával, tarifális besorolásával kapcsolatban, vagy egyszerűen jogbiztonságot szeretne kapni, kérhetjük a NAV-tól a kötelező érvényű származási vagy tarifális felvilágosításról szóló határozat meghozatalát.

2.4.3. Adózás

Export eljárásoknál nem merül fel fizetési kötelezettség. Az import vámeljárássok során az adósnak a vámot és az egyéb terheket kell megfizetnie. Az egyéb terhek valamennyi olyan, az áru behozatalához kapcsolódó fizetési kötelezettség, amelynek kiszabása, beszedése, ellenőrzése a vámhatóság hatáskörébe tartozik, így különösen a jövedéki adó és az általános forgalmi adó (5%, 18% és 27%).

Jövedéki termékek körét ma Magyarországon a jövedéki törvény határozza meg. A jövedéki terméknek minősül többek között az alkohol, a köztes alkoholt, a sör, a bor és a dohánytermékek. A jövedéki termékek után jövedéki adót kell fizetni, előállításuk, szállításuk, felhasználásuk és kereskedelmük szigorúan szabályozott és engedélyhez kötött.

2.5. Közreműködők

2.5.1. EORI-szám

Ahhoz, hogy valaki a vámjogszabályok hatálya alá tartozó tevékenységet (export/import/tranzit) folytasson, első lépésben azonosítani kell magát a vámhatóság előtt. Ez a váamazonosító az úgynevezett EORI-szám (Economic Operators' Registration and Identification = gazdasági szereplők nyilvántartása és azonosító száma). Az EORI-számot azon tagállam adja ki, ahol az adott személy letelepedett, harmadik országos személyek (például szerb gazdálkodók) esetében az első uniós tagállam, ahol először végez vámjogszabályok hatálya alá tartozó tevékenységet. Magyarországon a lakóhely vagy székhely szerint illetékes Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál kell VPID számot igényelni, ami automatikusan EORI számként is funkcionál. Ez egy egyszeri regisztrációt jelent, az így megszerzett EORI szám az EU valamennyi tagállamában és bizonyos eljárásoknál esetében Szerbiában is használható. Amennyiben azt tervezzük, hogy szeretnénk importálni vagy exportálni, célszerű ezt az azonosítót már előre megigényelni.

2.5.2. Vámjogi képviselő

A vámhatóságok előtti ügyintézés, a vám-árnyilatkozatok kitöltése kihívást jelenthet azoknak a vállalkozásoknak és magánszemélyeknek, akiknek korábban erre nem volt szükségük. A vámeljárássok lefolytatásának vannak pénzügyi, eszköz és informatikai igénye is. Az uniós vámjog ezért lehetőséget biztosít arra, hogy vámügyeit egy erre szakosodott szakemberre vagy egy erre specializálódott vállalkozásra bízva.

Bármely személy kijelölhet vámjogi képviselőt, abból a célból, hogy a vámhatóságok előtti ügyeiben helyette eljárjon. A képviselet formája lehet közvetlen és közvetett. A két képviseleti forma közötti lényeges különbség, hogy

- míg a **közvetlen képviseletnél** a képviselő csak a vámkezelés lebonyolítására, azaz a vámkezelési kérelem kitöltésére, benyújtására vállalkozik,

- addig a **közvetett képviselő** azt is vállalja, hogy az ügyfele helyett megfizeti a vámot és egyéb terheket.

LP2WB

A vámjogi képviseletre vonatkozóan eseti vagy állandó meghatalmazás vagy megbízás adható. A vámjogi képviselet egy szolgáltatás, melynek árát a vámjogi képviseletet ellátó határozza meg. A vámügynök rendelkezik mindazzal a szakmai ismerettel és tárgyi eszközökkel, amellyel a vámeljárások lefolytathatók. Segítséget nyújtanak vagy elvégzik az áruk tarifális besorolását, elkészítik a szükséges okmányokat a vámhatóság részére és feldolgozzák a szükséges informatikai rendszerekben, vámbiztosítékot nyújtanak a vám eljárás során. Tevékenységük gyorsabbá teszik az eljárást, segítenek az esetleges nyelvi nehézségek kiküszöbölésében is.

Manapság egyre több olyan vámügynökség van, amelyek nem tevékenysége nem csupán a vámügyintézés fedli le, hanem akár országhatáron átnyúló logisztikai ágazat része. Részt vesznek a szállítmányozásban, a raktározásban országhatáron innen és országhatáron túl. Egy jól megválasztott képviselő segítségünkre lehet az egész kereskedelmi tevékenység megszervezésében a fuvarozáson és a raktározások keresztül egészen a vámolásig, majd a szerb oldalon folytatva ezt a tevékenységet egészen a kereskedelmi partnerünk kiszolgálásáig. Hátránya, hogy jelenős költséget ró a vállalkozásokra.

A megfelelő vámjogi képviselő megtalálásában segítségére lehet a Magyar Vámügyi Szövetség (<https://mvsz.eu/>) vagy a Vám, Jövedéki és Adóügyi Szolgáltatók Szövetsége (<https://vjaszsz.hu/>).

3. Magyarországi termékek kivitele Szerbiába kereskedelmi forgalomban

3.1. Árutovábbítás – tranziteljárások

Az árutovábbítási eljárás egy olyan vám eljárás, amely lehetővé teszi, hogy árukat vámfelügyelet alatt szállítsanak egyik helyről a másikra úgy, hogy közben nem kell minden határátkelésnél vámot fizetni vagy vám eljárás lefolytatni. A rendeltetési helyen történik meg a teljes vámkezelés. Ez történhet TIR-eljárásban (okmánya a TIR Carnet) vagy a fentebb megjelölt közös Tranzitegyezmény keretein belül T okmánnyal. Magyar és a szerb vámhatóság is ugyanazt az informatikai rendszert (NCTS) használja az árutovábbítások lebonyolítására. A rendszer ezáltal egyszerű, gyors, megbízható és költséghatékony. Mind a szerb és mind a magyar oldalon ugyanazon feltételekkel használható a forgalom irányától függetlenül, vagyis a kivitel és a behozatal során is. Az árutovábbítási okmány mellé CMR okmányt és kereskedelmi számlát kell csatolni minden esetben.

3.2. Kiviteli vám eljárások kereskedelmi forgalomban

3.2.1. Végleges kivitel (export)

A kiviteli eljárás az a vám eljárás, amely során az uniós árukat az Európai Unió vámterületéről harmadik országba (pl. Szerbiába) viszik. Ez az eljárás szükséges ahhoz, hogy az áru jogszerűen elhagyhassa az EU területét, és az exportőr igénybe vehesse az exporthoz kapcsolódó vám- és adóelőnyöket (pl. ÁFA mentesség).

LP2WB

A kiviteli eljárás EORI-szám regisztrációhoz kötött, vagyis az exportőrnek az eljárás megindítás előtt érvényes EORI-számmal kell rendelkeznie. Ha terméket szeretnénk Szerbiában kivinni kereskedelmi forgalomban értékhatártól függetlenül valamennyi eljárásra kell exportot csináltatni. A kiviteli eljárás során az exportőr vagy megbízott vámügynöke ad be az illetékes vámhatóságnak egy kiviteli árunyilatkozatot, amely során a vámhatóság szükség esetén ellenőrzi az árut, majd engedélyezi a kivitelt. A vámhatóság rendszere az Automatizált Kiviteli Rendszer (Automated Export System – AES) teljes egészében automatizálja, papírmentessé teszi a kiviteli eljárások adminisztrációját.

A kiviteli eljárások lefolytatására alapvetően az exportőr székhelye szerinti illetékes vámhivatal jogosult, de kivételes esetben a kiléptető vámhivatalnál is elvégezhető.

Ha a kiviteli eljárást a székhely szerinti vámhivatal végezte el, akkor az eljárás két fő szakaszra oszlik:

1. Kiviteli vámhivatalnál

- kiviteli árunyilatkozat benyújtása,
- áruosztályozás,
- engedélyek, tanúsítványok (ha szükséges: pl EKAER, AGREX, CITES – Közös vámtarifában foglaltak alapján benyújtása,
- vámhatósági ellenőrzés,
- kiviteli engedély megadása / ezzel az áru megkapja az „export” státuszt. Az AES-rendszer kiad egy MRN (Movement Reference Numer) számot, ez a vámeljárás azonosítója. A fuvarozó az MRN számot tartalmazó dokumentumot (elektronikusan vagy papír alapon) tartalmazó okmányokkal jelentkezik a kiléptető vámhivatalnál.

A kiléptető vámhivatalhoz való szállítás alatt az áru vámfelügyelet alatt mozog, az exportőrnek 90 napja van arra, hogy a kiviteli ellenőrzés után az áru elhagyja az EU területét.

2. Kiléptető vámhivatalnál

- MRN számú tartalmazó EX dokumentum benyújtása a kiléptető határvámhivatalnál,
- okmányvizsgálat, szükség esetén fizikai áruvizsgálat,
- kiviteli árunyilatkozat benyújtása,
- kiléptetés rögzítése, export lezárásának visszaigazolása.

Ha a kiviteli eljárását a határvámhivatalnál kezdeményezzük, akkor a fentebb ismertetett folyamat egy eljárás keretében zajlik le a határvámhivatalnál.

Kötelező okmányok:

- kiviteli vám-árunyilatkozat az AES rendszerben benyújtva,
- kereskedelmi számla,
- csomagjegyzék,
- fuvarokmány (CMR),
- származási igazolás (EUR.1, számlanyilatkozat),
- termékkategóriától függően a TARIC rendszer által kötelezően előírt okmányok, engedélyek (állat- és növényegészségügyi bizonyítvány, kiviteli engedélyek). Kivitel engedélyköteles a marha- és borjúhús, tej és tejtermékek, sertéshús, juh- és kecskehús, a tojás, a baromfi. A növény és állategészségügyi bizonyítványokról és engedélyekről részletesen a tiltó- korlátozó rendelkezések fejezet alatt lesz szó.

LP2WB

A kiviteli eljárást kezdeményezheti az exportőr vagy meghatalmazás útján vámügynököt fogad, aki helyette elvégzi a szükséges eljárásokat. Ha az exportőr kezdeményezi az eljárást, akkor csatlakozni kell a KKK2 (Külső Kommunikációs Központ 2) központhoz is. Ez NAV elektronikus adat- és üzenetcserejére szolgáló rendszere, amit a vámmal kapcsolatos adatok, elektronikus vám-árunyilatkozatok és más üzenetek továbbítására használnak. A KKK2 lehetőséget ad arra, hogy a felhasználók (vállalkozások) böngészőn keresztül vagy speciális szoftveren át küldjenek és fogadjanak üzeneteket a NAV-val. Jogosultság igényléshez szükség van „Ügyfél és Céghelyi” hozzáférésre, majd a NAV „EGYKE” megnevezésű „Bejelentő és változásbejelentő lapot” kell a NAV-hoz benyújtani. Ez nem csak a kiviteli eljárások esetén használandó, hanem valamennyi elektronikus eljárás esetén.

Az EU vámterületéről való kiszállításra szánt árukról azt megelőzően, hogy azokat az Unió vámterületéről kivinnék, meghatározott időn (legkésőbb egy órával azt megelőzően, hogy az áru elhagyja az EU-t) belül indulás előtti árunyilatkozat kell benyújtani az illetékes vámhivatalhoz. Az indulás előtti árunyilatkozatnak tartalmaznia kell az úgynevezett biztonsági és védelmi célú kockázatelemzéshez szükséges adatokat. Ez elsősorban az exportőrre, fuvarozóra és a szállítmányra vonatkozó adatok bejelentését jelenti.

LP2WB

3.2.2. Ideiglenes kivitel

Vannak olyan esetek, amikor a termékünket ideiglenesen szeretnék Szerbiában szállítani. Tipikusan ilyen eset, amikor kiállításra vagy bemutatóra viszik a termékeket, vagy a szerszámokat szállítják, amelyekkel dolgozni szeretnének. Ezekben az esetekben ideiglenes kiviteli vám eljárás kell kezdeményezni.

Az ideiglenes kiviteli eljárás kezdeményezése történhet az általános szabályok szerint. Ez az eljárás a végleges kivitelre vonatkozó, ott ismertett szabályokkal megegyezik. Az ideiglenes kiviteli eljárás legfeljebb 24 hónapra engedélyezhető.

Az ideiglenes kiviteli eljárás az általános szabályokon túl még kérhető ATA Carnet/ATA Igazolvány benyújtásával is. Az ATA Carnet jogszabályi alapját nemzetközi egyezmény alapozza meg, az egyezményt aláíró államok egymást között nemzetközi vámokmányként használják és fogadják el.

Magyarország területén az ATA igazolvány kibocsátásra a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (továbbiakban: MKIK) jogosult. Fontos tényező, hogy az MKIK garanciavállaló szervezetként is funkcionál, a vám eljárás során felmerülő vám- és egyéb köztartozások megfizetéséért is felelősségvállalással tartozik, amennyiben a vám eljárás nem fejeződik be szabályszerűen. Az ATA Carnet a kiállítástól számított egy évig érvényes és további egy évre meghosszabbítható. Az ATA igazolvány lehetővé teszi, hogy az érvényességi időn belül akár több alkalommal is beszállítsa a termékét egy vagy több országba is anélkül, hogy a normál eljárás szabályait le kellene folytatni, vagy vámbiztosítékot kelljen nyújtani.

Az ATA igazolvány előnye:

- költségei előre kalkulálhatók,
- gördülékennyé teszi a határátlépést (nincs szükség vámügynöki közreműködésre),
- kiváltása rövid időt vesz igénybe,
- egyszerű használat, több alkalommal és részszállítmányonként is használható.

Hátránya:

- fogyasztási cikkek, romlandó áruk szállításához és gazdasági tevékenység végzéséhez nem használható,
- kiváltásakor egyszeri óvadék letétele szükséges, amely összeget a kamara az igazolvánnyal történő elszámolást követően felszabadít,
- csak ideiglenes jelleggel történő beszállításra jogosít.

2026-os évben várható az e-ATA bevezetése is, amely kiváltja a papír alapú ATA igazolványt. Ez elsősorban egy informatikai fejlesztés, amely lehetőséget teremt arra, hogy akár egy mobiltelefon segítségével végezhessük a határátlépést.

3.2.3. Passzív feldolgozás

A passzív feldolgozás egy olyan vámeljárási mód, ahol a termékünket azért visszük ki ideiglenesen például Szerbiában, hogy ott valamilyen feldolgozási műveletnek vessük alá, majd az elkészült terméket visszahozzuk Magyarországra. Célja, hogy a kivitt termék után az újrabehozatal során ne kelljen vámot és egyéb terheket megfizetnünk. A passzív feldolgozás egy előzetes engedélyhez kötött eljárás, az engedélyt a vámhatóság adja ki. Ebbe az eljárásba tartozik az is, ha egy árut termékgarancia kapcsán visznek ki, majd megjavítva visszahozzák Magyarországra, vagy csereterméket küldenek helyette.

4. Magánszemélyek általi kivitel Magyarországról Szerbiába

4.1 Nem kereskedelmi jellegű áru kivitele

A magánszemélyek által történő áru kivitele tekintetében a vámjogszabályok nem tartalmazznak szigorú megkötéseket. Kivitelre vonatkozóan szóbeli vám-árnyilatkozat adható nem kereskedelmi jellegű áru, valamint olyan kereskedelmi jellegű áru, amelynek sem az értéke nem nagyobb 1000 eurónál, sem a nettó tömege nem nagyobb 1000 kg-nál. **Nem kereskedelmi jellegű áru** az, ami az utas személyes poggyászában lévő áru, akkor ha az **alkalmi jellegű** és az utas vagy családja **személyes használatára szolgál** vagy **ajándékozásra szánt** árucikkekből áll, és az árucikkek jellege és mennyisége **nem utal arra, hogy a kereskedelmi célt szolgál**. A kiviteli korlátozásokat elsősorban ágazati jogszabályok adják.

Tiltó és korlátozó rendelkezések hatálya alá tartozó termékek:

1. Egyes élelmiszerek, állati eredetű termékek, állati/növényi alkotóelemet egyaránt tartalmazó összetett élelmiszerek,
2. Egyes növények és növényi termékek,
3. Gyógyszerek, egyes gyógyhatású készítmények,
4. Kedvtelésből tartott állatok,
5. Lőfegyverek és lőszer,
6. Kulturális javak,
7. Veszélyeztetett állat- és növényfajok,
8. Vadásztrófeák,
9. Jövedéki termékek.

Magánszemély ezen termékeket egyáltalán nem vihet ki vagy csak meghatározott engedélyek birtokában. Állati és növényi eredetű termékek poggyász részét képező kis mennyiségben szállíthatók.

4.1. Külföldi utas által kivitt termék értékesítéséhez kapcsolódó adómentesség

A magánszemélyeket érintő kereskedelem egyik kiemelt érdemlő kedvezménye külföldi utas adómentessége. Mentés az általános forgalmi adó alól a külföldi utas által vásárolt termék, ha azt személyi vagy úti poggyászában részeként az Európai Unió területéről kiszállítja.

Az adómentesség alkalmazásának együttes feltételei:

LP2WB

1. Az utas a terméket **használatbavétel nélkül szállítja harmadik országba** és a kiszállítás tényét a vámhatóság az **adó-visszaigénylő lapon igazolja**. Ezt a 3 példányos visszaigénylő lap formanyomtatványt a kereskedő állítja ki, amelyet az utas a határátlépés alkalmával bemutat a határon a termékkel együtt.
2. A terméket a vásárlás napjától számított **90 napon** belül kiszállítják az Euróai Unió területéről.
3. A termékértékesítés adóval számított összellenértéke meghaladja a **175 eurót**.
4. Külföldi utas igényelheti, aki érvényes úti okmányával vagy személyazonosításra szolgáló egyéb okmánnyal rendelkezik. **Külföldi utas** az a természetes személy, aki az Európai Unió egyetlen tagállamának sem állampolgára, és nem jogosult az Unió egyetlen tagállamában sem tartózkodásra, továbbá az aki az Unió valamely tagállamának állampolgára ugyan, de lakóhelye az unió területén kívül van.

Az ÁFA-t a termék megvásárlásakor meg kell fizetni, majd a vámhatóság igazolása és az áru kiszállítását követően kérheti vissza a vásárló a kereskedőtől a vámhatóság által záradékolt visszaigénylő lap első példányának és a kereskedelmi számlának a bemutatásával.

5. Szerb termékek behozatal Magyarországra kereskedelmi forgalomban

5.1. A magyar határra való megérkezés

Amikor egy szállítmány megérkezik a magyar határra, vám elé állítási, árubejelentési és árubemutatói kötelezettség keletkezik. A határon az importőr eldöntheti, hogy a szállítmányt a határon szabad forgalomba bocsájtja-e, vagy árutovábbítási eljárás keretében elfuvarozza a szállítmány egy belterületi vámhivatalhoz és ott kéri az áru szabad forgalomba bocsátást. Az szabad forgalomba bocsátás vámeljárást a határon és a belterületi vámhivatalnál is ugyanaz.

Határon történő szabad forgalomba bocsátás előnyei: 0-24 órában nyitva tart a hivatal, nem kell további eljárást kezdeményezni, az áru a határátlépést követően szabadon felhasználható, költségkímélő.

Hátránya: a határátlépés ideje meghosszabbodik, esetlegesen felmerülő problémák esetén az ügyintézés nehezebbé válhat.

A határra érkező, az EU vámterületére beszállított árukra a fuvarozónak (vagy helyette importőr, címzett, vagy aki a szükséges adatok birtokában van) **belépési gyűjtő árunyilatkozatot** (BEGYA) kell benyújtani legkésőbb egy órával a határvámhivatalhoz való megérkezés előtt. A belépési gyűjtő vám-árunyilatkozat elsősorban biztonsági és védelmi típusú adatokat tartalmaz. Nem kell belépési gyűjtő vám-árunyilatkozatot adni, ha a szállítmány olyan okmánnyal érkezik a határra, amely tartalmazza ezeket az adatokat (pl. érvényes árutovábbítási okmány) vagy mentessége van (pl. ATA-igazolvány). A vámhatóság kézhezvételkor nyilvántartásba veszi a BEGYA-t és haladéktalanul értesíti a benyújtóját a nyilvántartásba vételről, közli annak nyilvántartási számát és a dátumát. Amennyiben a BEGYA-t nem nyújtják be vagy nem határidőn belül, akkor a vámhatóság vámigazgatási bírságot szab ki.

Az EU vámterületére beszállított áruk a beléptetés időpontjától kezdve vámfelügyelet alatt állnak és vámmellenőrzés alá vonhatók. Az áru vámfelügyelet alatt marad mindaddig, amíg ez a vámjogi státuszának meghatározásához szükséges, és a vámhatóság engedélye nélkül a vámfelügyelet alól nem vonható ki.

Az EU vámterületére érkező szállítmányokat megérkezésükkor haladéktalanul vám elé kell állítani a vámhivatalnál. A vám elé állított nem uniós áruk tekintetében **átmeneti megőrzési árunyilatkozatot** kell benyújtani. Az átmeneti megőrzés egy ideiglenes állapot, amíg nem választanak vámeljárást, például szabad forgalomba bocsátást.

5.2. Szabad forgalomba bocsátás

A szabad forgalomba helyezés célja, hogy a nem uniós áru elnyerje az uniós áru vámjogi státuszát, és ezzel megszűnjön az áruk vámfelügyelete. Szabad forgalomba kell helyezni a Szerbiából Magyarországra végleges rendeltetéssel behozott árut. A nem uniós áru szabad forgalomba helyezése együtt jár a tiltó- korlátozó és a kereskedelempolitikai intézkedések (importengedélyek) és a vámtartozás, valamint a nemzeti adók megfizetésével. A szabad forgalomba helyezés után az áru

LP2WB

szabadon felhasználható és forgalmazható. A fizetendő vám összege az áru vámtarifaszámának és származásának ismeretében állapítható meg.

A vám-árnyilatkozatot elektronikusan az eVám AIS rendszerben kell benyújtani.

A vállalkozások számára az alábbi dokumentumokra van szükség a szabad forgalomba bocsátáshoz:

- Kereskedelmi számla – az eladó és a vevő adataival, az áru pontos megnevezésével, mennyiségével és értékével,
- Csomagjegyzék,
- Fuvarokmány (CMR),
- Származást igazoló okmány (EUR.1 szállítási bizonyítvány, számlanyilatkozat)
- Állat-egészségügyi bizonyítvány – hús, tejtermék, tojás, hal, méz és már állati eredetű élelmiszerek esetén.
- Növény-egészségügyi bizonyítvány – friss gyümölcs, zöldség, vetőmag, növényi termékek esetén.
- Importengedély, amennyiben az kötelező jelleggel előírt egyes termékek esetén.

Amennyiben a termék szerb származó és rendelkezik származást igazoló okmánnyal, akkor a szabad forgalomba bocsátás során alkalmazható a preferenciális vámtétel. Ez általában 0%, vagyis nem kell fizetni vámok.

A vám-árnyilatkozatot bárki benyújthatja, aki rendelkezik a vámeljáráshoz szükséges információkkal és dokumentumokkal, továbbá az árut vám elé tudja állítani. Ha a vám-árnyilatkozat elfogadása különös kötelezettséget ró egy adott személyre, akkor a vám-árnyilatkozatot ez a személy vagy képviselője nyújthatja be. Például, ha egy áru behozatala külön engedélyhez kötött, akkor csak az a személy nyújthatja be, akinek a nevére szól az engedély. A nyilatkozattevőnek az Unió vámterületén letelepedettnek kell lenni. Ez a gyakorlatban az jelenti, hogy egy szerb gazdálkodó nem tud Magyarországon szabad forgalomba bocsátást kezdeményezni, csak akkor, ha van megfelelő partnerségi kapcsolata, aki ezt megteszi vagy közvetett képviselőt fogad. A közvetett képviselő ebben az esetben nyilatkozattevő is lesz, ami azt is jelenti, hogy ő lesz a vám eljárás adósa, neki kell megfizetni a vámot és egyéb terheket. Ennek oka, hogy nem lehet olyan személy az eljárás alanya, akire nem vonatkoznak a vám- és adójogszabályok.

A vám-árnyilatkozatot a vámhatóság azonnal elfogadja, amennyiben az árukat is vám elé állították. A vámhatóság az elfogadott vám-árnyilatkozatban szereplő adatok pontosságának ellenőrzése céljából:

- megvizsgálhatja az árnyilatkozatot és az alátámasztó okmányokat,
- egyéb okmányok benyújtását is előírhatja,
- megvizsgálhatja az árukat,
- mintát vehet elemzéshez, vizsgálathoz.

Ha teljesülnek a vám eljárás feltételei és nincs más tiltó-korlátozó rendelkezés, akkor a vámhatóság az árut átengedi, vagyis az áru szabadon felhasználható.

Ha az árura vámtartozás keletkezett, az áru csak akkor engedhető át, ha a vámtartozás (vám és egyéb terhek) összegét megfizették vagy a vámtartozás fedezésére vámbiztosítékot nyújtottak.

A vámhatóság határozatban közli a fizetendő vám és ÁFA összegét, jövedéki termékek esetén a jövedéki adó összegét is. A vám alapja a vámáru vámértéke, vagyis a kereskedelmi számla értéke, amelyhez még hozzá kell adni a külföldön felmerült költségeket (ilyen költség lehet például külföldi fuvar költség, a raktározási és biztosítási díj) is. Az általános forgalmi adó alapját a vámérték és a belföldön kiszolgáltatás helyéig (vámügynöki szolgáltatási díj, belföldi fuvar költség) felmerült költségek összege adja. Ha a vám és egyéb terheket az áruátengedés előtt nem fizették meg, hanem vámbiztosítékot adtak, akkor a határozat közlésétől számított 10 napon belül kell megfizetni a határozatban kiszabott összegeket. Ha a nyilatkozattevő rendelkezik önadózási engedéllyel, akkor az általános forgalmi adó nem kell a szabad forgalomba bocsátáskor megfizetni, hanem önadózással kell bevallani.

5.3. Tiltó- és korlátozó rendelkezések áttekintése

A tiltó korlátozó rendelkezések olyan jogszabályi előírások, amelyek bizonyos termékek behozatalát, kivitelét, forgalmazását vagy felhasználását megtiltják (tiltó), vagy engedélyhez, külön feltételekhez kötik (korlátozó), gyakran azért, hogy megvédjék a közbiztonságot, a közegészséget, a környezetet, vagy érvényesüljenek az uniós szankciók, vagy a nemzeti érdekek. Ezek a rendelkezések a vámeljárással különösen fontosak, és nem csupán kereskedelmi, hanem más speciális területekre is kiterjednek. Szabályait legtöbbször az ágazati jogszabályok adják.

Főbb típusok és területek:

1. Vámszankciók
2. Közbiztonság és közegészségügy: szabályozzák a lőfegyverek, lőszer, vegyi anyagok, veszélyes anyagok és készítmények, valamint a hulladékok forgalmát.
3. Környezetvédelem: tiltják vagy korlátozzák a környezetre veszélyes anyagok, ózonréteget lebontó anyagok, fluortartalmú üvegházhatású gázok behozatalát. Karbonintenzitást ellensúlyozó mechanizmus (CBAM).
4. Kettős felhasználású termékek: ezek olyan áruk, amelyek polgári és katonai célokra is felhasználhatók (pl. bizonyos vegyi anyagok, szoftverek).
5. Szellemi tulajdonjogvédelem: hamisítványok importjának megakadályozása, szellemi és iparjogi tulajdonvédelem (pl. nem lehet egy „disney” logót elhelyezni egy kézműves terméken sem a jogtulajdonos engedélye nélkül).
6. Gyógyszerek behozatal
7. Növényegészségügyi szempontból nem ellenőrzésköteles szállítmányok fa csomagolóanyagai: A kereskedelemben csaknem mindenféle áru szállításánál használnak nyersfából készült fa-csomagolóanyagokat (pl. raklap, alátétfa, rekesz, csomagoló ládák, dobok, rakodó lapok, alátétgerenda), amelyek csak abban az esetben hozhatók be Magyarországra, ha a vonatkozó követelményeknek megfelelnek, vagyis az ISPM-15 szabvány I. mellékletében foglalt, jóváhagyott kezelések egyikének alávetették és az előírt jelöléssel ellátták. IPPC logó ellenőrzése.
8. Termésnövelő anyagok, növényvédő szerek, műtrágya
9. Piacfelügyeleti előírások (CE jelölések, adattáblák ellenőrzése)
10. Kulturális javak ellenőrzése
11. Veszélyeztetett vadon élő állat és növényfajok védelme (CITES)
12. Erdőirtással kapcsolatba hozható termékek (DEFOR)
13. FLEGT engedélyezési rendszer
14. Állategészségügyi előírások

LP2WB

15. Növény-egészségügyi előírások

A vámhatóságok az árunyilatkozatok és az azokhoz kapcsolódó mellékletek adattartalmát, az információk/adatok egyezőségét ellenőrzik az áru azonosítása, illetve az esetleges engedélykötelezettségek megállapítása érdekében. Az eljárás során szorosan együttműködnek a tiltó és korlátozó rendelkezések hatálya alá tartozó termékek forgalmának engedélyezését végző hatóságokkal. Az I. számú mellékletben összefoglalásra kerültek a főbb tiltó-korlátozó rendelkezések, a vámellenőrzés irányultsága és az engedélyező és felügyeletet ellátó hatóságok.

5.4. Állat-egészségügyi ellenőrzés

A vámhatóság ellenőrzi az **élő állatok és az állati eredetű termékek** EU és harmadik országok közti relációban megvalósuló forgalmát. Az ellenőrzés vonatkozik az állategészségügyi rendelkezések alá tartozó **állatok, állati termékek, állati melléktermékek, szaporítóanyagok, széna és szalma és állati/növényi alkotóelemet** egyaránt tartalmazó **összetett élelmiszerek** szállítmányaira.

A kereskedelmi forgalomban állat-egészségügyi határállomáson (szerb határszakaszon ez a röszkei határátkelőt jelenti) keresztül léphetnek be az élő állatok, állati eredetű termékek, ahol a KEBO-A (élő állat szállítása) és a KEBO-P (állati termék széna és szalma, valamint a melléktermékek is) dokumentum kerül kiállításra. Fő szabályként a TRACES rendszerben kell bejelenteni a szállítmányt (és a rendszer generálja, állítja elő a KEBO-t), amely tulajdonképpen egy igazolást és nyomon követést biztosító rendszer.

A behozatal és a kivitel engedélyköteles: a marha- és borjúhús, tej és tejtermékek, sertéshús, juh- és kecskehús, a tojás, a baromfi hús. Az engedélyeket Budapest Főváros Kormányhivatala (BFKH) Kereskedelmi, Haditechnikai, Exportellenőrzési és Nemesfémhitelesítési Főosztály Kereskedelmi Osztály állítja ki két példányban.

A BFKH részletes tájékoztatásai az alábbi linken érhető el:

<https://mkeh.gov.hu/kereskedelmi/mezogazdasag>

5.5. Növény-egészségügyi ellenőrzés

Ellenőrzés tárgyát képezik a **2019/2072/EU rendelet** VI. és XI. mellékleteiben árumegnevezés és vámtarifaszám, valamint a kockázatot jelentő feladási ország szerint szereplő **növényi termékek**.

Ezen termékek 4 csoportra oszthatók:

- **behozatali tilalom alá eső termékek:** fafajták (pl. cédrus, nyárfa, gesztenye), egyes gyümölcsök növényei: birs, szamóca, szőlő;
- **növényegészségügyi határállomáson keresztül behozható**, de növényegészségügyi bizonyítvány bemutatásához kötött termékek (pl. ültetésre szánt növények, hagyma, kukorica, saláta, faanyagok);

LP2WB

- **növényegészségügyi határállomással nem rendelkező belépési helyen is behozható** növényegészségügyi bizonyítványköteles termékek (pl. hagymák, vágott virág, káposzta, uborka, saláta, kesudió, vetésre/ültetésre szánt mag)

- a **növényegészségügyi bizonyítvány kötelezettség alól mentes** (pl. ananász, banán, durián, datolya, kókusz).

Az eljárásokban érintett társhatóság: növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatalok, NÉBIH (Növényvédelmi és Borászati Igazgatóság Növényegészségügyi Osztály).

Közös Egészségügyi Beléptetési Okmány: Ha a kereskedelmi mennyiségű termék, a behozatalhoz a növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal által kiállított KEBO (D vagy PP) is szükséges, amelyet a TRACES rendszerben állítanak ki a növényegészségügyi bizonyítvány benyújtása után.

A KEBO-D: nem állati eredetű takarmány és élelmiszer (élelmiszerbiztonsággal érintett termékek).

KEBO-PP: növények, növényi termékek.

Az alábbi termékek esetén a behozatal és a kivitel engedélyköteles:

- Gabona,
- Rizs,
- Cukor,
- Vetőmag,
- Olivaolaj, olajbogyó,
- Len,
- Gyümölcs, zöldség,
- Banán,
- Bor,
- Élő növény,
- Mezőgazdasági eredetű etil alkohol.
-

Az engedélyeket Budapest Főváros Kormányhivatala (BFKH) Kereskedelmi, Haditechnikai, Exportellenőrzési és Nemesfémhitelesítési Főosztály Kereskedelmi Osztály állítja ki két példányban.

AGRIM monitoring engedélyköteles termékek:

- Rizs
- Cukor
- Kendermag és kender
- Gyümölcs és zöldségfélék (fokhagyma friss és feldolgozott)
- Mezőgazdasági eredetű etil-alkohol

A BFKH részletes tájékoztatásai az alábbi linken érhető el

<https://mkeh.gov.hu/kereskedelmi/mezogazdasag>

LP2WB

5.6. Összegzés

A vállalkozások számára a Szerbiából Magyarországra történő behozatal szigorúan szabályozott, teljes vámeljárást igényel. A dokumentáció pontos előkészítése és az állat- és növény-egészségügyi bizonyítványok megléte a vámeljáráshoz nélkülözhetetlen. Az vámokat és az egyéb terheket (ÁFA, jövedéki adó) azonnal vagy rövid határidőn belül meg kell fizetni, ezekkel a költségekkel mindig előre kell számolni.

5.6. Ideiglenes behozatal

Az ideiglenes kivitelről már korábban szó esett. Természetesen ez az eljárás fordított relációban is előfordulhat, amikor valamely terméket ideiglenesen szeretnénk behozni.

Az ideiglenes behozatal engedélyhez kötött eljárás, az engedély iránti kérelmet az áru első felhasználásának helyén illetékes vámhatósághoz kell benyújtani. Az ideiglenes behozatal 6 hónapra engedélyezhető. Az ideiglenes behozatal vagy teljesen vámmentes vagy részlegesen vámmentes.

Amennyiben nem a klasszikus ideiglenes behozatali vámeljárást szeretnénk használni, úgy használhatjuk a korábban már ismertetett ATA igazolványt is.

5.7. Gazdasági vámeljáráások

Léteznek különböző gazdasági vámeljáráások is. Itt csak egyet emelnék ki, ez pedig az aktív feldolgozás. Az aktív feldolgozás egy olyan eljárás, amely során egy EU-n kívüli országból származó árut azért hoznak be, hogy itt az árut megmunkálják, feldolgozzák, megjavítsák, összeszereljék, majd a kész, feldolgozott terméket az EU-n kívülre kivigyék. Ez is egy előzetes engedélyhez kötött eljárás. Az egyik nagy előnye, hogy a behozott termékekre nem kell megfizetni a vámot és egyéb terheket.

5.8. E-kereskedelem

Manapság egyre többen vásárolnak az interneten keresztül. Az e-kereskedelemhez tartozik minden olyan tevékenység, amely az online térben történik a megrendeléstől a fizetésen át a kiszállításig. Az e-kereskedelem által nyújtott lehetőségeket a helyi termelőknek is érdemes kihasználni. Előnye, hogy 0-24 órában elérhető. A piac kiszélesedik az e-kereskedelem által, a közösségi média széles kapcsolatépítési és marketing lehetőségeket biztosít, a vásárlóknak könnyű összehasonlítási lehetőséget kínál.

A megrendelt áruk beszállítása valamilyen postai szolgáltatón keresztül történik, a postaforgalomban érkező küldemények kezelését a Magyar Posta Zrt. látja el. Ha az áruk az EU-n kívülről érkeznek, azokat kötelező vámkezeltetni, amit a postai szolgáltató végez ellenszolgáltatás fejében. A megrendelt árut csak azután vehetjük át, hogy megfizettük a postai szolgáltató díját, a vámokat és az adókat. Magánszemélyek 150 eurót meg nem haladó értékű küldeményeikre az eVÁM weboldalán keresztül ingyenesen vám-árnyilatkozatot nyújthatnak be. Itt nincs vám, az általános forgalmi adót pedig előre beszedik a vásárlótól.

6. Magánszemélyek általi behozatal Szerbiából Magyarországra

6.1. Vámmentesség feltételei

A magánszemélyek által behozott árukra vonatkozó szabályokat a vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról szóló 1186/2009/EK tanácsi rendelet (Vámmentességi rendelet) és az utasok személyi poggyászában importált termékek általános forgalmi adó és jövedéki adó mentességéről szóló 2008. évi LXVIII. törvény határozza meg.

A Vámmentességi rendelet kimondja, hogy harmadik országból érkező utasok személyi poggyászába tartozó áruk behozatali vámtól mentesen hozhatók be. Ezek az ún. utasforgalmi vámmentességek lehetővé teszik, hogy a magánszemélyek kisebb mennyiségű árut személyes használatra vagy ajándékozás céljára vám- és adómentesen behozzanak.

A vám- és adómentességi feltétele, hogy a behozatal

- **alkalmi jellegű legyen** (olyan behozatal, amely észszerű időn belül nem egy sorozat részeként valósul meg), és
- kizárólag az utas vagy annak családtagjai **személyes használatára vagy ajándék céljára** szánt árucikkekből áll, és
- amelyek **jellege és mennyisége nem** lehet olyan, ami **kereskedelmi célú** behozatalra utal.

Ezen szempontokat a vámhatóság minden esetben ellenőrzi. A jogszabály nem határozza meg mennyiségileg, hogy mi minősül kereskedelmi célú behozatalnak, ezért ez a vámhatóság mérlegelési körébe tartozik. A termékek szóbeli bejelentéssel vagy ráutaló magatartással hozhatók be, nem kell külön vám-árunyilatkozatot tenni.

Ha az alábbiakban részletezett érték és mennyiségi határ felett szeretnénk behozni magánszemélyként nem uniós árut, úgy abban az esetben vámjegyen kérhetjük a szabad forgalomba bocsátást vagy vám-árunyilatkozatot kell adnunk.

6.1. Érték- és mennyiségi határok

Az Európai Unión kívüli országokból érkező utasok személyi poggyászában lévő alábbi áruk hozhatók be vám- és adómentesen:

I. Alkoholtermékek (kizárólag a 17. életévüket betöltött utasok esetén) legfeljebb

- 4 liter szőlőbor (csendes bor),
- 16 liter sör,
- 1 liter, 22 térfogatszázaléknál nagyobb alkoholtartalmú alkoholtermék vagy legalább 80 térfogatszázalék

alkoholtartalmú nem denaturált alkoholtermék vagy

LP2WB

• 2 liter, 22 térfogatszázaléknál nem nagyobb alkoholtartalmú alkoholdermék, köztes alkoholdermék, pezsgő (habzóbor, egyéb habzó erjesztett ital) vagy egyéb bor (egyéb csendes erjesztett ital).

II. Dohánytermékek (kizárólag a 17. életévüket betöltött utasok esetén) legfeljebb közúti forgalomban:

- 40 db cigaretta vagy
- 20 db, darabonként 3 grammnál nem nagyobb tömegű szivarka vagy
- 10 db szivar, vagy
- 50 gramm fogyasztási dohány.

A dohány- és alkoholdermékknél (kivéve a szőlőbor és sör) ezek a mennyiségi korlátok külön-külön kimerítik az adómentességi értékhatár 100 százalékát.

III. Egyéb áruk

A fenti árukon túl **300 euró** (2026-os évben 117 000 forint) értékhatárig, 15 év alatti utasok 150 euró (2026-os évben 58 000 forint) értékhatárig hozhatnak be hozható be áru vám- és adómentesen.

6.2 Tiltó- korlátozó rendelkezések a magánforgalomban

Tiltó és korlátozó rendelkezések határllya alá tartozó termékek:

1. Egyes élelmiszere, állati eredetű termékek, állati/növényi alkotóelemet egyaránt tartalmazó összetett élelmiszerek,
2. Egyes növények és növényi termékek,
3. Gyógyszerek, egyes gyógyhatású készítmények,
4. Kedvtelésből tartott állatok,
5. Lőfegyverek és lőszer,
6. Kulturális javak,
7. Veszélyeztetett állat- és növényfajok,
8. Vadásztrófeák,
9. Jövedéki termékek.

Kulturális örökségvédelem alatt álló tárgyakhoz külön engedély szükséges. Általánosságban elmondható, hogy hőkezelt és csomagolt élelmiszerek, végfelhasználóknak csomagolt (pl. csokoládé, keksz, konzerv), poggyász részét képező állati eredetű termékek **kis mennyiségben** (személyenként 2 kg-ig) behozhatók. Amennyiben tiltott termék behozatalát megkísérlik, a vámszervek az áruk belépését megtagadják, és az utast a jogsértő termék külföldre történő visszaszállítására vagy kidobásra kötelezi. Ha az utas nem szándékozik a terméket külföldre visszaszállítani vagy kidobni, a termék elkobzása, majd határozattal történő megsemmisítése iránt intézkedik a vámhatóság. Amennyiben megsértik a kis mennyiség küszöbértékét, a behozatal a kereskedelmi szabályokra vonatkozó állategészségügyi feltételekkel valósulhat meg. Ilyen esetekben a vámszervek az utast a kijelölt állategészségügyi határállomáshoz irányítják, a behozatalhoz a hatósági állatorvos által kiállított Közös Egészségügyi Beléptetési Okmány (KEBO) szükséges.

Növények, növényi termékek nem hozhatók be Magyarországra vagy szükség van a vármegyei kormányhivatal növényegészségügyi határállomása által megfelelően véglegesített közös beléptetési okmány (KEBO-PP) kíséretében, növényegészségügyi bizonyítványra.

Ez alól kivétel:

- a) az ananász, a banán, a datolya, a durián és a kókuszdió mint növényi termékek, mennyiségi korlátozás nélkül;
- b) a személyes fogyasztásra szánt növények, növényi termékek kis mennyiségben, mely alatt a szakminisztérium döntése értelmében az 5 kg/fő, vagy az 1 db/fő mennyiség értendő (például 5 kg alma, vagy 1 db dinnye).

Kis mennyiség sem hozható be ugyanakkor azon növényekből, növényi termékekből, amelyek nem fogyaszthatók el, például vetőmagok, élő növények, koszorúk stb. Szintén nem hozhatók be, kis mennyiségben sem a tapadó talajjal szennyezett termékek és növényi részek.

Ha nem áll rendelkezésre növényegészségügyi bizonyítvány vagy tilalmazott a behozatal, az **utasnak lehetősége van az EU-ba be nem hozható terméket a harmadik országba visszavinni, vagy kidobni.** Ha erre nincs lehetőség, a terméket megsemmisítés céljából **elkobozzák.**

Többi termék tekintetében az általános 300 euró alatti értékhatáros nem kereskedelmi jellegű szabály érvényesül. A határátkelőn történő belépéskor a vámhatóság ellenőrzi a csomagokat a magánszemély nyilatkozata alapján. Szükség esetén az állat- vagy növényegészségügyi hatóságot is értesíti az eljárásról. Amennyiben a bejelentett árun felül egyéb áru is előtalálásra kerül a vámellenőrzés során, úgy szabálysértési vagy büntetőeljárás került bevezetésre.

6.3. A vámjegy

Amennyiben a szóbeli vám-árnyilatkozat adás feltételei fennállnak, de az áru értéke vagy mennyisége meghaladja a vámmentességi határt, úgy az áru után meg kell fizetni a vámot és az egyéb terheket (ÁFA, jövedéki adó).

Az utasok személyi poggyászában lévő áruk után szóbeli vám-árnyilatkozatot adhatnak:

1. Nem kereskedelmi jellegű áru
 - A) nem kereskedelmi jellegű árukra, amelyek a vámmentes érték és mennyiséghatárt nem haladják meg
 - B) Vámmentes érték- és mennyiséghatárt meghaladó 700 euró értéket el nem érő nem kereskedelmi jellegű árukra
 - C) Egyéb nem kereskedelmi mennyiségű árura
2. Az utas személyes poggyászában lévő olyan kereskedelmi árukra, amelynek sem az értéke nem nagyobb 1000 eurónál, sem a nettó tömege nem nagyobb 1 000 kg-nál.

A vám és egyéb terhek beszedését ezekben az esetekben a vámhatóság Vámjegy alkalmazásával végzi el.

LP2WB

Amikor a vámhatóság Vámjegyet alkalmaz, akkor előzetesen megállapítja az áru vámértékét és közli a vám és egyéb terhek összegét. Amennyiben ezt az utas elfogadja, akkor a helyszínen ki kell fizetni a vámot és az egyéb terheket és az utas lemond fellebbezési jogáról is.

A vámjegy alkalmazása tartalmaz egy jelentős könnyítést is. A vámentes érték- és mennyiséghatárt meghaladó 700 euró értéket el nem érő nem kereskedelmi jellegű árukra (B pont) általánvám-tétel alkalmazható. Ez azt jelenti, hogy a behozott termék(ek) után egységesen 2,5% vámot és általános forgalmi adót (ÁFA tv-ben meghatározott mértékben) kell megfizetni, amennyiben ez az utasra nézve kedvezőbb.

Minden más esetben az általános vámjogi rendelkezések szerint megállapított vámtételt kell alkalmazni, vagyis a termékek után a KN kód szerinti vámtételt és az egyéb terhek (ÁFA, jövedéki adó) összegét kell megfizetni.

Összegzés

A magánszemélyek általi behozatal erősen korlátozott. A 300 eurós értékhatár a vámentesség fő szabálya, továbbá az áru mennyisége is arra kell, hogy utaljon, hogy a behozatal nem kereskedelmi jellegű. A nem kereskedelmi jelleg megítélésében a vámhatóság mérlegelési lehetősége széles behozható áru mennyisége és a behozatal gyakorisága tekintetében is. Egyedi elbírálás alá esik a behozható áru mennyisége. Ez részben bizonytalanságot szül az utasok körében, másrészt mérsékletességre is ösztönöz a külföldön megvásárolt termékek tekintetében. A magánszemélyek utasforgalomban állat- és növényegészségügyi vizsgálatköteles terméket nem hozhatnak be, továbbá kulturális örökségvédelmi tárgyakhoz külön engedély kell bemutatni.

7. Összegzés, ajánlások a helyi termelőknek az export/import tevékenység elősegítéséhez

7.1. Összegzés

A szerb-magyar viszonylatban a helyi termékek kereskedelme tekintetében egyértelműen elkülöníthetjük a magánszemélyek és vállalkozások lehetőségeit.

- **Magánszemélyek:** kisebb mennyiségű, személyes használatra szánt termékeket mozgathatnak, de a növényi és állati eredetű termékek esetében kötelező az egészségügyi ellenőrzés a kijelölt határátkelőn. Az élelmiszerekre vonatkozó korlátozások szigorúak vagy behozataluk tiltott.
- **Vállalkozások:** értékhatártól és mennyiségtől függetlenül vám eljárás alá kell vonni a termékeket. Kötelező okmányrendet kell követniük. A vám eljárások bonyolult rendszere miatt vámjogi képviselőt kell fogadniuk, amely minden esetben jelentős költségeket ró a vállalkozókra. A különböző vámbiztosítékok rendszere miatt a behozatal során, de bizonyos esetekben a kivitelkor is megfelelő költségkeretet kell elkülönítenie erre a célra. Olyan termékek exportja vagy importja, amelyek tiltó- korlátozó rendelkezés hatálya alá esik – mint

LP2WB

például a növény vagy állategészségügyi szabályok – jelentős többletfeladatot jelent, szigorú szabályoknak kell megfelelni. Egyéb kézműves termékek behozatala/kivitele jóval egyszerűbb.

7.2. Ajánlások helyi termelőknek

- **Vámeljáráások előtti dokumentációk előkészítése**

Minden termék esetén pontosan meg kell határozni a vámtarifaszámot. Ez határozza meg, hogy milyen engedélyekre, okmányokra van szükség.

A vám eljárás elindításához már elő kell készíteni a számlákat, fuvarleveleket, kereskedelmi szerződéseket. A kereskedelmi megállapodásban érdemes előre tisztázni, hogy ki fizeti a fuvarozás és vámolttatás és az esetlegesen felmerülő költségeket, honnan száll át az eladóra a kockázat és költségviselés.

- **Egészségügyi engedélyek fontossága**

Az állat- és növény-egészségügyi engedélyek megszerzése érdekében előre intézkedni kell bizonyos termékek esetén. Érdemes előre tájékozódni az illetékes hatóságoknál. Az ágazati jogszabályok egyéb kötelezettséget is előírhatnak, ezért célszerű az illetékes hatóságoknál érdeklődni a kötelezettségeket illetően, illetve ezen hatóságok hivatalos weboldalán tájékozódni.

- **ATA-Carnet**

Ideiglenes behozatal, kivitel esetén a termelő forduljon a Kereskedelmi és Ipari Kamarához az ATA-Carnet kiváltása ügyében amennyiben van erre lehetősége. Vám-árunyilatkozaton történő ideiglenes ki- és behozatal bonyolult és költségigényes, megnehezíti és meghosszabbítja a határátlépést.

- **Vámjogi képviselő**

A vállalkozásoknak célszerű vámjogi képviselőt fogadni az ügyleteinek bonyolítására. A komplex jogszabályi rendszer miatt a vállalkozásoknak nagy kihívást jelent az árunyilatkozatok benyújtása, a vámbiztosítékok nyújtása és a vámhatósággal való közreműködés. A vámügynökségek ebben a tekintetben teljes körű szolgáltatást tudnak nyújtani, segítséget tudnak nyújtani az előkészítő munkálatok (dokumentumok, engedélyek beszerzése) elvégzésében is. Az egyes vámügynökségek vámjogi könnyítéseket is jelentő engedélyekkel rendelkeznek, ezért a közreműködésük által egyes eljárások lényegesen egyszerűbbé és olcsóbbá válhatnak. Célszerű olyan vámügynökséget, logisztikai vállalkozást választani, akinek határon átnyúló kapcsolatai is vannak az ügyek országhatáron túl nyúló ügyintézés tekintetében. Az a gyakorlati tapasztalat, hogy csak a nagyobb vállalkozásoknak kifizetődő az, ha saját vámszakértőt alkalmaznak és saját informatikai rendszert alakítanak ki az eljárások lebonyolítására. Ettől függetlenül egy helyi termelőnek is van lehetősége arra, hogy kellő mértékben foglalkozzon a szakterülettel. Egy kellő jártassággal rendelkező ügyintéző jelentősen megkönnyíti és költséghatékonyabbá teszi az eljárást.

- **Napi aktualitások nyomon követése**

A hatóságok hivatalos fórumokon, weboldalakon napra készen közlik az aktualitásokat. Érdemes ezekről folyamatosan tájékozódni. A vám és egyéb ágazati kötelezettségeket mindig

LP2WB

a vám-árnyilatkozat benyújtáskor érvényes szabályok szerint kell teljesíteni, amelyek időről időre változhatnak. Itt nem csak az engedélyekre kell gondolnunk, hanem például az árfolyamváltozásokról, mennyiségi és értékhatárok változására is.

- **Könnyítések**

Azok a gazdálkodók, vállalkozók, akik vám- és adójellegű kötelezettségeiket mindig szabályszerűen teljesítik, különböző kedvezményeket, egyszerűsítéseket szerezhetnek vámhatósági engedélyek formájában. Ilyen lehet például egy vámeljárással az ÁFA biztosíték nyújtása alóli mentesség megszerzése. Egy ilyen engedély megszerzése jelentősen költséghatékonyabbá teszi az eljárást.

- **Magánforgalom**

A határ közelsége miatt a helyi termelőknek célszerű a hangsúly fektetnie a külföldi magánszemély vásárlói igényeinek kielégítésére is. Ez jelenti egyrészt a vásárlók megfelelő **tájékoztatását** a például vámmentes keret, vámjegy, ÁFA visszaigénylés alkalmazásának lehetőségeiről, másrészt egyéb marketing eszközök alkalmazása tekintetében is. Sokan járnak át Szerbiából tanulni, dolgozni vagy csak alkalmi időtöltésként vásárolni.

8. Kereskedelmi és logisztikai kihívások, fejlesztési javaslatok

8.1 Kereskedelmi és logisztikai kihívások

A szerb piacra jutás egyik legnagyobb akadálya a **kis tételben történő export magas költsége**. A kistermelők önállóan ritkán tudják biztosítani a szükséges mennyiséget, engedélyezést és folyamatos szállítást. A vámeljárással bonyolultsága és az elektronikus okmánybenyújtási kötelezettségek is kihívások elé állítják a termelőket. Amennyiben vámjogi képviselő fogadnak, az tovább növelik a költségeket. Továbbá a helytelenül bejelentett árnyilatkozatok ellenőrzést és bírságkiszabást vagy a ki-és beléptetés megtagadását is eredményezhetik. Az állat- és növény-egészségügyi követelmények, szigorú minőségbiztosítási előírások további kihívást jelentenek. A gyors romlandó termékek határon túli szállítása is problémát jelent az időigényes határátlépés miatt. A rövid ellátási láncok határon átnyúló kiterjesztésének egyik fő akadálya az, hogy helyi termelőknek is ugyanazon feltételeket kell teljesíteniük az export területén, mint a globális ellátási láncoknak. Ha minden feltételnek igyekeznek megfelelni a termelők, akkor éppen a rövid ellátási lánc nyújtotta előnyök szenvednek sérelmet.

Megoldást jelenthetnek:

- **termelői és feldolgozó szövetkezetek**, amelyek összehangolt exporttevékenységet végeznek;
- **közös logisztikai központok és hűtőkapacitások**, amelyek csökkentik a szállítási költségeket és a szállítás során esetlegesen felmerülő minőségromlást;
- **határon átnyúló vásárok és piacok**, amelyek közvetlen kapcsolatot biztosítanak a vásárlókkal és viszonteladókkal;
- A digitalizáció és az **online értékesítés** (webshopok, közösségi média, piacterek) szintén kulcsszerepet játszhat a kisebb termelők piacra jutásában.

8.2. Szövetkezeti szerepvállalás

A Bácsalmásért Feldolgozó és Értékesítő Start Szociális Szövetkezet példája jól mutatja, hogyan lehet a helyi termelést és a feldolgozást szervezetten, minőségbiztosított formában összehangolni. A szövetkezet élelmiszer-feldolgozással (pl. zöldségkrémek, savanyúságok) foglalkozik, és a helyi mezőgazdasági termeléshez szorosan kapcsolódó értékláncot működtet.

A szerb piacra lépés számukra is reális cél lehet, hiszen termékeik (pl. paprikakrém, hagymakrém, lekvárok) a szerb fogyasztói ízlésnek és minőségi elvárásoknak egyaránt megfelelnek. A szövetkezet együttműködése vajdasági viszonteladókkal, piacokkal és éttermekkel a határon átnyúló értékesítési hálózat kialakításának egyik lehetséges iránya.

8.3. Fejlesztési irányok és javaslatok

A magyar helyi termékek szerbiai piacra jutásának elősegítéséhez több szinten szükséges összehangolt fejlesztés:

1. **Infrastrukturális fejlesztések** – hűtőlánc, csomagolókapacitás és raktározási infrastruktúra bővítése a határ mentén (pl. Bácsalmás, Tompa, Szeged).
2. **Minőségbiztosítás és tanúsítás** – a szerb piacon elvárt minőségi és biztonsági előírásoknak való megfelelés elősegítése, közös tanúsítási programok.
3. **Marketing és márképítés** – a magyar helyi termékek közös arculatának kialakítása, „Hungarian Local Taste” típusú brand létrehozása.
4. **Közös piacfejlesztési programok** – magyar–szerb termelői vásárok, gasztronómiai események, kóstoltatások szervezése.
5. **Képzés és tudástranszfer** – exportfelkészítő tréningek, vállalkozásfejlesztési és logisztikai tanácsadás, valamint jó gyakorlatok cseréje a két ország termelői között.
6. **Partnerségek ösztönzése** – önkormányzati, kamarák közötti és civil együttműködések erősítése a határ menti térségek gazdasági integrációja érdekében.

8.4. Összegzés

A magyar helyi termékek Szerbia felé irányuló exportjában komoly növekedési potenciál rejlik. A földrajzi közelség, a kulturális hasonlóság és a történelmi kapcsolatok kedvező alapot teremtenek a piacépítéshez.

A kihívások – mint a kis mennyiség, a magas logisztikai költségek és az adminisztratív akadályok – csak szervezett, együttműködésen alapuló módon kezelhetők. A feldolgozó szövetkezetek, mint a Bácsalmásért Szövetkezet, kulcsszerepet játszhatnak ebben a folyamatban, hiszen képesek a helyi alapanyagokat versenyképes, exportképes terméké formálni.

A határon átnyúló kereskedelmi együttműködés nemcsak gazdasági, hanem társadalmi és kulturális értéket is teremt: erősíti a térségi identitást, munkahelyeket biztosít, és hozzájárul a dél-alföldi és vajdasági vidék fenntartható fejlődéséhez.

Összefoglaló – A magyar helyi termékek szerbiai piacra jutásának lehetőségei

Cél

A tanulmány célja a magyarországi helyi élelmiszeripari és kézműves termékek szerbiai piacra jutásának vizsgálata, különös tekintettel a határon átnyúló gazdasági együttműködésekre és az exportfejlesztési lehetőségekre.

Fókusz: a **Dél-Alföld (különösen Bácsalmás térsége)** termelőinek exportpotenciálja a **Vajdaság és Szerbia** irányába.

Fő megállapítások

- **Erős kulturális és gasztronómiai kapcsolatok** kötik össze a dél-magyarországi és vajdasági régiókat, ami kedvez az élelmiszeripari együttműködéseknek.
- A **szerb fogyasztók** körében nő az igény a **minőségi, kézműves, természetes** termékek iránt, különösen a városi középosztályban.
- A **magyar helyi termékek** – mint a paprikakrémek, savanyúságok, mézek, sajtok, borok, lekvárok – **piacképesek** a szerb prémiumszegmensben.
- A **kistermelők exportját** jelenleg a **kis mennyiség, magas logisztikai költség** és a **bonyolult adminisztráció** korlátozza.
- A **Bácsalmásért Feldolgozó és Értékesítő Szövetkezet** mintaszerű példa a helyi alapanyagokra épülő, feldolgozott élelmiszerek közösségi előállítására és értékesítésére.
- A szervezet együttműködése vajdasági partnerekkel a **rövid ellátási láncok határon átnyúló kiterjesztését** alapozhatja meg.

Fejlesztési javaslatok

1. **Infrastrukturális fejlesztés**
 - Határ menti hűtő-, csomagoló- és logisztikai központok létrehozása (pl. Bácsalmás, Szeged, Tompa).
 - Közös raktározási és szállítási hálózatok kialakítása.
2. **Minőségbiztosítás és engedélyezés**
 - A szerb piacra vonatkozó élelmiszerbiztonsági előírásoknak való megfelelés elősegítése.
 - Közös tanúsítási és márkavédelmi rendszerek létrehozása.
3. **Marketing és márkaépítés**
 - Regionális „Hungarian Local Taste” vagy „Kárpát-medencei ízek” márka bevezetése.
 - Szerb nyelvű promóciós anyagok, online piactér és közösségi média kampány.
4. **Piacfejlesztés és partnerkapcsolatok**
 - Magyar–szerb vásárok, gasztrofesztiválok és közös kóstoltatási események szervezése.
 - Együttműködés vajdasági viszonteladókkal, éttermekkel és bolthálózatokkal.

LP2WB

5. Képzés és tudástranszfer

- Exportfelkészítő tréningek kistermelőknek és szövetkezeti tagoknak.
- Jó gyakorlatok bemutatása, tapasztalatcsere a két ország vállalkozásai között.

6. Szövetkezeti együttműködések erősítése

- A feldolgozó-értékesítő szövetkezetek központi szerepet kaphatnak a határon átnyúló értékláncban.
- A Bácsalmásért Szövetkezet bevonásával mintaprojekt indítható a magyar termékek szerbiai bevezetésére.
-

A magyar helyi termékek exportja Szerbia felé reális és stratégiaileg indokolt irány. A két ország gazdasági és kulturális közelsége, valamint a növekvő szerb fogyasztói igények kedvező piaci környezetet biztosítanak.

A siker kulcsa a szervezettség, minőségbiztosítás, közös marketing és logisztika. A határon átnyúló együttműködések nemcsak a gazdasági versenyképességet növelik, hanem hozzájárulnak a vidéki térségek fenntartható fejlődéséhez és munkahelyteremtéséhez.

MELLÉKLETEK

I. számú melléklet: a tiltó-korlátozó rendelkezések összefoglaló táblázata

Termékkör	Vámhatóság ellenőrzési relációja	Engedélyezés/Felügyelet
Haditechnika és polgári felhasználású közbiztonságra veszélyes eszközök	Minden relációban: Behozatal, kivitel, tranzit, magánszemélyek	Minden relációban: Budapest Főváros Kormányhivatala (BFKH) Rendőrség
Kulturális javak	Minden relációban Behozatal, kivitel, tranzit, magánszemélyek	ÉKM Kulturális Javak Főosztály
Veszélyeztetett vadon élő állatok és növényfajok (CITES)	Behozatal és Kivitel Csak a kijelölt határátkelőn szállítható	- Agrárminisztérium Biodiverzitás és Génmegőrzési Főosztály - Kiviteli engedély a származó országból - Állat- és növény-egészségügyi rendelkezések (bizonyítvány, KEBO)
Vadásztrófeák	Behozatal, kivitel	Vadászati hatóság (kormányhivatal): bizonyítvány (bírálat és jelölés), kiviteli engedély Állatorvos: állategészségügyi bizonyítvány és KEBO Agrárminisztérium: hatósági bizonyítvány (nemzetközi ponthatár) + CITES engedély
FLEGT Termékkör: nyers fa, faipari késztermékek (bútor, papír)	Behozatal	Budapest Főváros Kormányhivatala (BFKH) TRACES-FLEGIT
Ózonréteget lebontó anyagok	Behozatal és kivitel	Energiaügyi Minisztérium Klímapolitikai Főosztály
Fluortartalmú üvegházhatású gázok	Behozatal és kivitel	Energiaügyi Minisztérium Nemzeti Klímavédelmi Hatóság
Kettős felhasználású termékek	Minden relációban: Behozatal, kivitel, tranzit, magánszemélyek	Budapest Főváros Kormányhivatala (BFKH)
Gyógyszerek	Minden relációban: Behozatal, kivitel, tranzit, magánszemélyek	Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (NNGYK)
Veszélyes anyagok és készítmények	Behozatal és kivitel	NNGYK, NÉBIH + járási hivatalok

LP2WB

Termésnövelő anyagok, növényvédő szerek, műtrágyák	Behozatal, magánforgalom	kormányhivatalok, NÉBIH
Fa csomagolóanyagok	Behozatal	NÉBIH és kormányhivatalok
Állat-egészségügyi ellenőrzés	Minden relációban: Behozatal, kivitel, tranzit, magánszemélyek	Kereskedelmi forgalom: BFKH (AGRIM, AGREX), hatósági állatorvos (KEBO) Kivitel: állategészségügyi bizonyítvány Belépés csak állategészségügyi határállomáson, bejelentés: TRACES (egyablakos kapcsolat)
Növényi termékek	Minden relációban: Behozatal, kivitel, tranzit, magánszemélyek	- Tilalom, növény-egészségügyi bizonyítvány, mentesség (kis mennyiség) - NÉBIH, kormányhivatalok, BFKH (AGRIM és AGREX, monitoring) - Belépés: zárszolgálat vagy minden határon, személyes poggyász kategória

LP2WB

Rövidítések

UVK – Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU Rendelete (2013. október 9.) az Unió Vámkódex létrehozásáról

SAA – EU–Szerbia Stabilizációs és Társulási Megállapodás

PEM – A pán-euromediterrán preferenciális származási szabályokról szóló regionális egyezmény vegyes bizottságának 1/2023 határozatával (2023. december 7.) módosított a pán-euromediterrán preferenciális származási szabályokról szóló regionális egyezmény

CTC – Közös Tranzit Egyezmény (Common Transit Convention)

NAV – Nemzeti Adó- és Vámhivatal

SPS – Sanitary/Phytosanitary Controll

NÉBIH - Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

KN – Kombinált Nomenklatúra

EUR.1. – EUR. 1. szállítási bizonyítvány

KEBO - Közös Egészségügyi Beléptetési Okmány

ÁFA – Általános forgalmi adó

EORI-szám - Economic Operators' Registration and Identification = gazdasági szereplők nyilvántartása és azonosító száma

VPID szám - Customs Identification Number (vámazonosító szám)

NCTS - New Computerised Transit System

CMR – nemzetközi közúti árufuvarozási szerződés

AES - Automatizált Kiviteli Rendszer (Automated Export System)

AGRIM/AGREX – Behozatali/kiviteli engedély

CITES - CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről)

MRN - Movement Reference Numer

KKK2 - Külső Kommunikációs Központ 2

MKIK – Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

LP2WB

ATA Carnet – ATA igazolvány

BEGYA - Belépési gyűjtő árnyilatkozat

eVám AIS - Automatizált Behozatali Rendszer (Automated Import System)

FLEGT - Az Európai Unió FLEGT engedélyezési rendszer az erdészeti jogszabályok végrehajtására, irányításra és kereskedelemre vonatkozó engedélyezési rendszer

BFKH - Kereskedelmi, Haditechnikai, Exportellenőrzési és Nemesfémhitelesítési Főosztály
Kereskedelmi Osztály

ÉKM – Építési és Közlekedési Minisztérium

NNGYK - Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ

LP2WB

Felhasznált irodalom

- Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU Rendelete (2013. október 9.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról
- A Bizottság (EU) 2015/2447 Végrehajtási Rendelete (2015. november 24.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról
- A Bizottság (EU) 2015/2446 Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2015. július 28.) a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről
- A Tanács 2658/87/EGK Rendelete (1987. július 23.) a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról
- A Tanács 1186/2009/EK rendelete (2009. november 16.) a vámmentességek közösségi rendszerének létrehozásáról (továbbiakban: Vámmentességi rendelet)
- Utastájékoztató - Nemzeti Adó- és Vámhivatal
- EORI-szám - Nemzeti Adó- és Vámhivatal
- Az ATA igazolvány előnyei - Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
- **Szigorú szabályozás a poggyászban behozott élelmiszerekre vonatkozóan - Nébih**
- Kereskedelmi célú élőállat és állati eredetű termékek behozatala harmadik (nem EU) országból - Nébih
- Nyarlásból hazaérkezve is érvényesek a szigorú növényegészségügyi előírások - Nébih
- Változások a növények, növényi termékek import ellenőrzésében - Nébih
- TARIC Web

JOGI NYILATKOZAT

Ez a dokumentum az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósult meg a Interreg VI-A IPA Magyarország-Szerbia együttműködési program által. A dokumentum tartalmáért teljes mértékben (a) <Bácsalmási Önkormányzati Közzolgatási Közhaznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság > vállalja a felelősséget, és az semmilyen körülmények között nem tekinthető az Európai Unió és / vagy a programot Irányító Hatóságnak állásfoglalását tükröző tartalomnak